

йти про те, чи використовувати калькулятори та комп'ютери – вони є частиною світу «цифрових носіїв» – а скоріше, як з їхньою допомогою прищеплювати учням навички та навчати основних понять [1].

Отже, сучасні тенденції зміни стереотипів та нові виклики в освіті вимагають нових підходів до навчання. Педагогічним кредом вчителя має стати наступне: «Не навчайте дітей так, як навчали вас, – вони народились в інші часи». Вміння вчителя поєднувати та ефективно використовувати найсучасніші педагогічні технології та новітні інформаційні інструменти, захопливі завдання, колаборативна робота в класі може посилити освітній ентузіазм, вмотивувати до активних форм навчання, сприяти розкриттю потенціалу та розвитку індивідуальності.

Ключові слова: цифрова компетентність учнів, виклики вчителів.

Список використаних джерел

1. Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants. Part 1. *On the Horizon*. 2001. № 9(5). P. 1–6 .
2. Feiertag, J. and Berge, Z.L. Training Generation N: how educators should approach the Net Generation. *Education + Training*. 2008. 50(6). P. 457–464.

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ У ПРОЦЕСІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ 5 КЛАСІВ

*Яковчук Михайло,
наук. співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Майже на кожному уроці іноземної мови вчителеві необхідно спрямовувати навчальну діяльність на формування в учнів життєвих компетентностей. Відповідно до компетентісного підходу результатом навчання має стати сформованість предметних і ключових компетентностей, необхідних для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування, які здатні забезпечити життєвий

успіх молоді у суспільстві знань [1]. Одним із ефективних засобів, що сприяє формуванню вмінь іншомовної комунікативної поведінки за різних умов спілкування у межах програмової тематики, є навчально-мовленнєві ситуації.

На нашу думку, формування ключових компетентностей учнів 5 класів у навчанні іноземної мови має здійснюватися комплексно, передусім через добір ситуативних завдань, які може пропонувати вчитель відповідно до рівня навчальних досягнень учнів та їхніх потенційних можливостей. У ситуативних завданнях моделюються мовленнєві ситуації, тобто створюються умови, які залучають учнів у процес спілкування, мотивуючи їхні дії. Для наближення до життя створюваних на уроці ситуацій необхідно добирати такі з них, які є зрозумілими для учнів у межах програмової тематики для 5 класу і не вимагають додаткових пояснень. Для ілюстрації вищесказаного наведемо розроблені нами приклади мовленнєвих ситуацій відповідно до тематики з підручника «Німецька мова», 5 клас (5-й рік навчання), автор С. І. Сотникова [2].

Під час вивчення теми «*Шкільне життя*», підтема «*Розклад уроків*» виконується доситуативна діяльність, де учням пропонується мікроситуація:

Erzähl über deinen Stundenplan am Montag. (Розкажи про свій розклад уроків на понеділок).

Надалі вчитель пропонує проблемну ситуацію:

Stell dir vor, in deinem Stundenplan stehen wenige Stunden von deinen Lieblingsfächern. Du möchtest mehrere Stunden in diesen Fächern haben. Sprich mit deinen Mitschülern darüber. (Уяви, що в шкільному розкладі мало уроків з твоїх улюблених предметів. Тобі хотілося б мати їх більше. Поспілкуйся зі своїми однокласниками щодо цієї проблеми).

Приклади запитань:

Welche Fächer gefallen dir? (Які предмети тобі подобаються)?

Was machst du gern in deinen Lieblingsstunden? (Що ти любиш робити на уроках з твоїх улюблених предметів)?

Така ситуація вимагає творчого ставлення до предмета спілкування і, здебільшого, висловлення власної точки зору

Під час вивчення теми «*Рідне місто/село*», підтема «*У місті*» учням доцільно запропонувати доситуативну вправу – відповісти на запитання:

Was gibt es in deiner Stadt? (Що є в твоєму місті)?

Wo verbringst du gern deine Freizeit in der Stadt? (Де ти любиш проводити свій вільний час в місті)?

Потім учням пропонують таке ситуаційне завдання:

Interview bei einem Spaziergang. Ein Journalist bittet dich über deine Stadt zu erzählen. Er möchte gerne wissen, wie man am besten die Freizeit in der Stadt gestalten kann. Erzähl ihm über deine Lieblingsplätze in der Stadt. (Під час прогулянки до тебе підійшов журналіст, який бере в тебе інтерв'ю і просить розповісти про твоє місто, про твої улюблені місця відпочинку).

Ця навчально-мовленнєва ситуація передбачає навчити учнів мовленнєвих формул, які використовуються у процесі соціальної взаємодії: привітання, прохання, задоволення, подяка, прощання тощо.

Особливість ситуацій визначає те, що їх моделювання передбачає використання двох форм мовленнєвої взаємодії – діалогічної і монологічної, які попередньо не можуть бути чітко заплановані ні вчителями, ні авторами підручників у часі, у місці, у змісті висловлення, проте мають ними прогнозуватися. А це зумовлює необхідність у доборі вправ і завдань як засобів реалізації навчання, котрі сприяють формуванню в учнів умінь за певних умов і потреб переходити з однієї форми спілкування до іншої і в такий спосіб адекватно моделювати свою мовленнєву поведінку [3]. А тому одним із важливих завдань є доцільний добір навчального матеріалу відповідно до очікуваної моделі спілкування, що прогнозується отримати в результаті такої діяльності. Зазвичай одиницями, які характеризують такий продукт, можуть бути фраза, надфразова єдність, зв'язний текст у монологічній формі, діалогічна єдність, розгорнутий діалог. Усі вони мають прогнозуватись як

учителем, так і автором підручника для використання в ситуативному мовленні та бути активізовані в доситуативних вправах.

На нашу думку, мовленнєві ситуації, які може пропонувати вчитель в 5 класі, спонукають не тільки до засвоєння тематичного мовного матеріалу, соціокультурних реалій, а й сприяють збагаченню комунікативного й соціального досвіду учнів. Вони є тим дидактичним засобом, який здатен забезпечувати поступове адаптування учнів до реальних умов спілкування відповідно до передбачених навчальною програмою ключових компетентностей.

Ключові слова: мовленнєва ситуація, компетентнісний підхід, ситуативні завдання, доситуативні вправи.

Список використаних джерел

1. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
2. Сотникова С. І., Гоголева Г. В. «Німецька мова» (5-й рік навчання), 5 клас : підруч. для закл. загальн. середн. освіти, Харків, 2018. 240 с.
3. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, Н. П. Басай [та ін.]; за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: Педагогічна думка, 2013. 260 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У НАВЧАННІ ІСТОРІЇ

*Ярош Наталія,
канд. пед. наук,
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка,
м. Суми, Україна*

Основним завданням закладів загальної освіти сьогодні стає розвиток ключових компетентностей, основними рисами яких є багатофункціональність, надпредметність і міждисциплінарність, багатовимірність. Щодо ключових компетентностей, адекватних освітнім традиціям і соціокультурному контексту сучасного українського